

menționarea de către consumatorii de sport a internetului ca și canal de publicitate important pentru ei, fiind însă mai puțin relevant pentru administrația școlilor de lupte.

Referințe bibliografice:

1. Budevici A., Armanov S. *Management și marketing în sistemul educației fizice și sportului*. Chișinău: Editura ASEM, 2005, 206 p.

2. Lăzărescu Al. *Management în sport*. București: Editura Fundației „România de mâine”, 1999. 235 p.

3. Voicu A.V. *Managementul organizațiilor și activității sportive*. Cluj Napoca: Risoprint, 1998. 286 p.

4. Voicu S.F. *Management în educație fizică și sport școlar*. Timișoara: Mirton, 2002. 369 p.

5. Мозер К. *Психология маркетинга и рекламы, перевод с немецкого*. Харьков, 2004. 378 p.

6. Романов А.А., Панько А.В. *Маркетинговые коммуникации*. Москва, 2006. 432 p.

ASPECTE PRAGMATICE ALE COMUNICĂRII ÎN ACTIVITATEA SPORTIVĂ

Frunză-Danail Gabriela,

Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport, Chișinău, Republica Moldova

Abstract. *Pragmatics means a real change of perspective in linguistics. The following approach establishes the connection between communication in sports and pragmatics by shifting the emphasis of what we say to what we can do with the help of the words. In sports, as in the other areas, communications has a lot of functions/ roles and can be used in different purposes, not only to express the matter. Uttering a statement, the athlete performs simultaneously multiplexing speech acts as: to say something meaningful, to ask, to counsel, to default, to report an assessment, to change an award etc.*

Keywords: *pragmatics, language, communication, linguistic code, speech, communication situation.*

Pragmatica aduce o veritabilă schimbare de perspectivă în domeniul lingvisticii.

Demersul dat stabilește legătura dintre comunicare în activitățile sportive și pragmatică prin mutarea accentului de pe *ce spunem* pe *ce facem* cu ajutorul cuvintelor.

În sport, ca și în celelalte domenii, comunicarea are o mulțime de funcții și poate fi folosită în diverse scopuri, nu doar pentru a spune ceva despre cum stau lucrurile. Rostind un enunț, sportivul realizează simultan mai multe acte de vorbire diferite: spune ceva cu înțeles, întreabă ceva, recomandă, condamnă, anunță un verdict, modifică o decizie etc.

Comunicarea prin limbaj este o activitate umană discursivă al cărei conținut constă în schimbul de informație între parteneri în vederea instaurării și menținerii unor relații de colaborare și înțelegere reciprocă. Prin comunicare se urmăresc două obiective: unul de *natură cognitivă* (comunicăm pentru că vrem să transmitem ascultătorului o anumită informație sau vrem să aflăm ceva de la el) și altul de *natură socială* (comunicarea este orientată spre obținerea unor anumite rezultate).

Prin urmare, comunicarea constituie un proces fundamental de interacțiune între ființele umane.

Această caracteristică a comunicării este remarcată și de C. Marin care afirmă: „Comunicarea este un proces informațional de conexiune interactivă, deoarece transmiterea informației în cazul comunicării este un proces bidirecțional (de la emitent la receptor și viceversa)” [4, p. 34].

În prezentul demers, tindem să abordăm aspecte pragmatice ale comunicării. Referindu-ne la problema dată menționăm că pragmatica aduce o veritabilă schimbare de perspectivă în

domeniul lingvisticii, dat fiind faptul că accentul se pune pe interlocutori și pertinenta mesajelor în raport cu datele contextului și interesele și așteptările locutorilor. Pragmatica nu are ca obiect codul lingvistic, ci utilizarea acestuia.

Un enunț comunică mai mult decât semnifică. De aceea apare necesitatea de a depăși modelul formă-sens și a introduce dimensiunea pragmatică, disciplină care se ocupă de toate aspectele nonconvenționale ale limbajului. Tendința spre studierea limbajului în acțiune este tot mai evidentă. În această ordine de idei, se conturează *actualitatea* studiului dat.

Pragmatica are rolul de a completa semnificația din limbă, are sarcina să dea o interpretare completă a frazei care face obiectul unei enunțări în procesul de comunicare.

Unitatea de bază a comunicării conjugată cu pragmatica este *actul de vorbire* care se realizează în anumite *situații de comunicare*. Actele de vorbire desemnează o manifestare a activității comunicativ-verbale a omului, realizată prin utilizarea limbii în situații de comunicare concrete.

Teoria actelor de vorbire a fost lansată de J. L. Austin și completată, printr-o contribuție substanțială, de J. L. Searle. Teza centrală a acestei teorii de filosofie a limbajului este că în această perspectivă, discursul este considerat o construcție colectivă, rezultat al negocierilor dintre actorii comunicării.

În sport, ca și în celelalte domenii, comunicarea are o mulțime de funcții și poate fi folosită în diverse scopuri, nu doar pentru a spune ceva despre cum stau lucrurile. Rostind un enunț, locutorul care practică activitățile sportive realizează simultan mai multe acte de vorbire diferite: spune ceva cu înțeles, întreabă ceva, recomandă, condamnă, anunță un verdict, modifică o decizie etc.

În contextul dat, consemnăm că orice act de vorbire are în structura sa trei componente: *locuționară* (a spune ceva despre lume în conformitate cu regulile gramaticale ale limbii date); *ilocuționară* (a face ceva spunând ceva) și *perlocuționară* (a produce anumite efecte asupra lucrurilor prin faptul că spunem ceva). De exemplu, enunțul *Poarta este goală* descrie/spune cum este poarta (componenta locuționară), exprimă un avertisment (componenta ilocuționară) și produce asupra receptorului efectul de pericol pentru suporterii unei echipe și de șansă pentru suporterii celeilalte echipe.

În literatura de specialitate se menționează că „înțelegerea teoriei actelor de vorbire drept teorie a actelor *ilocuționare* este aproape curentă, întrucât componenta locuționară constituie obiectul de studiu al gramaticii, iar cea perlocuționară este exterioară enunțului propriu-zis” [2, p. 18].

Astfel conceptul de act de vorbire este identificat cu acela de act ilocuționar.

Punctul de plecare al acestei teorii l-a constituit identificarea de către J.L.Austin a distincției între enunțuri caracterizate prin valoare de adevăr(constatative) și enunțuri caracterizate prin reușită/nereușită [1, p. 79].

În această ordine de idei, dăm exemple elocvente selectate din presa sportivă: *Este un idiot! Cel mai prost lucru care se putea întâmpla în tenis* [7] – enunț constatativ; *Ce au fost și ce au ajuns! Vedetele pe care se băteau granzii și pe care acum nu le mai vrea nimeni* - enunț care redă nereușita [7].

Specificăm că enunțul performativ se deosebește de enunțul constatativ prin: a) imposibilitatea de a fi evaluat în termenii adevărat/ fals, ci prin opoziția reușit/nereușit și b) faptul că ține de acțiune, nu de vorbire.

Analizând pragmatica limbajului, J.Searle identifică 5 tipuri de acte de vorbire pe care

le nominalizăm mai jos, ilustrându-le cu exemple concludente din mass-media sportivă: 1) *asertive* (asertiunea, informarea), **scop ilocuționar** - descrierea unei stări de lucruri, de exemplu: *Începe Australian Open* [7]; 2) *directive* (ordinul, cererea, întrebarea): *Mă așteptam ca Mutu să ajungă la Steaua sau la Dinamo!* (Sfat pentru ASA Târgu Mureș ca să scoată din Mutu un jucător de euro) [7]; **scop ilocuționar** - realizarea unei acțiuni viitoare de către interlocutor de exemplu: *Ieși afară, Platini!* 3) *promisive* (permisiune, ofertă): *Cu Mutu în echipă ne batem la titlu și vrem să jucăm finala cupei!* [7]; **scop ilocuționar** - obligația locutorului de a realiza acțiuni viitoare: *Astfel, toți acești jucători au fost de acord ca drepturile salariale cuvenite pentru această perioadă să fie achitate de către clubul nostru în luna iunie, la încasarea drepturilor TV* [7]; 4) *expresive* (felicitări, scuze, mulțumiri, reclamații): *Merită premiul Nobel pentru perfecțiune fizică (despre Ronaldo)* [7]; **scop ilocuționar** - exprimarea unei stări psihice: *plăcere/neplăcere, acceptare/respingere etc.: Mă bucur tare mult să te văd* [7]; 5) *declarative* (declarare, condamnare): *Scandal imens în naționala Italiei! Conte amenință că își dă demisia după ce cluburile au anunțat că nu își lasă jucătorii la lot* [7]; **scop ilocuționar** - actualizarea conținutului actului, de exemplu: *Declarăm deschisă partida de șah!* [7].

J.Searle continuă cercetările în domeniul pragmaticii lingvistice, contribuția acestuia fiind exprimată prin formalizarea actelor de vorbire, reducând structura și funcționarea actelor de vorbire la un sistem formal prin intermediul procedeelelor logicii moderne. Cercetătorul a arătat că folosirea sau vorbirea unei limbi implică anumite reguli - forme de guvernare, conducere a comportamentului. Acestea sunt de două tipuri:

- *Reguli de îndrumare, regulatoare (regulative rules)* - nu sunt altceva decât „forme de comportament independente” [6, p. 33] sau reguli care coordonează și favorizează formarea unor deprinderi concrete într-un anumit context social sau într-o situație. Aceste reguli, de obicei, iau forma unor acțiuni obligatorii, cum ar fi: respectarea unor norme de conduită pe parcursul desfășurării unor meciuri, deconectarea telefonului mobil în anumite situații etc.

- *Reguli constitutive (constitutive rules)* - „sunt acele reguli care creează sau definesc noi forme de comportament”. Ele apar în forma *X este considerat Y* sau *X este considerat Y în contextul C* [6, p. 35].

Spre exemplu, în fotbal, un gol este luat în calcul când un jucător înscrie mingea în poarta adversarului în timpul jocului. Folosind formula lui J. Searle, vom obține: *Luarea în calcul a unui gol este considerat ca înscrierea mingii în poarta adversarului în contextul jocului de fotbal*. Aceste reguli constitutive nu mai sunt valabile în afara desfășurării jocului de fotbal sau în desfășurarea altor jocuri, golul pentru jocul de golf este considerat în aria altor reguli constitutive.

Cele menționate trebuie să stea la baza studierii limbii în acțiune.

Reiese că nivelul pragmatic al limbajului este constituit de ansamblul relațiilor stabilite între vorbitori și limbaj [5, p. 108-109].

Pe lângă intenție, aspectul ilocutiv conține diverse condiții ale actului de vorbire, adică și vorbitorul, și ascultătorul trebuie să se afle în aceleași condiții în timpul conversației.

Astfel, satisfacerea sau realizarea cu succes a unui act ilocuționar depinde de anumite condiții unanim acceptate.

Consultând lucrările de specialitate, formulăm un set de reguli de care trebuie să se țină cont, inclusiv și cei care prestează activități sportive:

Reguli preparatorii - interlocutorii trebuie să manifeste seriozitate față de cele afirmate sau promise.

Regula conținutului propozițional - promisiunea implică asumarea responsabilității de a o realiza; ordinul implică situația contextuală de asumare și de oferire a puterii de decizie etc.

Reguli preliminare - presupun încrederea și credința în realizarea unui ordin, în satisfacerea unei dorințe.

Regula sincerității - ține de starea psihologică a locutorului. În procesul de comunicare sportivul care face o aserțiune își exprimă încrederea în adevărul conținutului propozițional, când cere ceva exprimă o dorință, iar în situația în care își cere scuze exprimă, într-adevăr, regret.

Regula intențiilor - descrie intențiile locutorilor și modalitatea lingvistică prin care locutorii le afișează, le exteriorizează.

Inventarul actelor de vorbire este foarte numeros. Se preconizează existența a peste 200 de acte de vorbire. Toate actele de vorbire au fost clasificate în 6 categorii: 1) convenții sociale; 2) informații; 3) atitudini și sentimente; 4) influențarea acțiunilor; 5) organizarea discursului; 6) strategii de corectare a comunicării [3, p. 18-24].

În concluzie, menționăm că la baza oricărei comunicări se află o situație de comunicare concretă. Pentru a constata și a discuta faptul înglobat de situație, participanții își exprimă intențiile de comunicare specifică unui act de vorbire concret.

În demersul nostru am încercat să ilustrăm (pe cât a fost posibil să o facem în spațiul de care am dispus) legătura dintre comunicare în activitățile sportive și pragmatică, conducându-ne de faptul că tratarea comunicării din perspectivă pragmatică își face cale în ultimul timp și în spațiul științific de la noi. Este destul de încurajatoare mutarea accentului de pe *ce spunem* pe *ce facem* cu ajutorul cuvintelor.

Anume pragmatica reprezintă un domeniu de studiu care, în sensul cel mai general, cercetează acțiunea și interacțiunea prin limbă, într-un context dat, avându-se în vedere funcția acțională și interacțională a limbajului.

Referințe bibliografice:

1. Austin J.L. *Cum să faci lucruri cu vorbe*. Pitești: Paralela 45, 2005.
2. Bidu-Vrânceanu A., Călărășu C., Ionescu-Ruxăndoiu L., Mancaș M., Pană Dindelegan G. *Dicționar de științe ale limbii*. București: Nemira, 2001.
3. Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana. *Limba și comunicare. Elemente de analiză pragmatică*. București: AII, 2003.
4. Marin, Constantin. *Comunicarea instituțională*. Chișinău, 1998.
5. Vasiliu, Emanuel. *Introducere în teoria textului*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1990.
6. Searle J. *Speech acts. An Essay in a Philosophy of Linguistics*. Cambridge, 1970.
7. *Sport.ro* accesat 14.01.2015